

Audiodienst d.d. 7 februari 2021 (via websites <http://levendgeloofwente.nl/> en <https://www.kerkomroep.nl/#/kerken/20150>)

Voorganger: ds. Carla Borgers

Welkom en introductie

Fijn dat u/jij weer luistert. Welkom bij deze audiodienst van zondag 7 februari. Hoe ingewikkeld het leven nu ook is met alles wat niet mag of een beetje mag, dit mag in elk geval wél: digitaal samen komen voor een woord van bemoediging en aansporing. En als ik achter mijn laptop zo'n dienst zit in te spreken, zie ik vaak gezichten voor me van zusters en broeders van wie ik vermoed dat ze luisteren. Dat geeft ook mij weer moed.

Ontsteken van het licht

Lied Die de morgen ontbood (NLB 296)

*Refrein: Die de morgen ontbood
en het licht hebt geroepen,
zegen ons ook met uw licht!*

Ondoofbaar vuur, over ons opgegaan als een zon,
vat ons samen in uw stralen, doe ons gedijen in uw ogen. *Refrein*

Die de weerstand van de nacht wilt breken,
onze toekomst aan het donker afdwingt. *Refrein*

Een gebed naar Psalm 141 (uit: ZZZ 434, tekst Margryt Poortstra)

*Antifoon:
Tot u hef ik mijn lege handen.
Hoor, o Eeuwige, mijn gebed.*

Alleen red ik het niet. Als het aan mij lag,
had ik uit onmacht om me heen geslagen,
uit woede dingen gezegd, waar ik later
spijt van zou krijgen. Daarom
zoek ik hulp bij U.

Antifoon

Er klopt een heleboel niet in deze wereld. In sijke gebouwen worden politieke spelletjes gespeeld. Tijdens dure etentjes worden de kaarten van de macht geschud.

Op de rand van de afgrond ligt de menselijkheid.

Zo wil ik niet.

Help mij om niet in mooi verpakte leugenpraatjes te trappen. Kan ik het kwaad niet tegenhouden, laat mij dan verder gaan en mijn ogen op U gericht houden.

Bij U mag ik schuilen.

Antifoon

Inleiding

Het oecumenisch leesrooster gaat verder met Marcus 1 en dat ga ik ook volgen, maar het RK leesrooster geeft als oudtestamentische lezing Job, en dat leek mij voor deze ochtend heel mooi.

Want waar de figuur van Job mee worstelt, worstelen wij in deze tijd soms ook. En ook wij kennen wel mensen in onze omgeving die het allemaal heel goed weten en op elke vraag wel een antwoord klaar hebben. Heel irritant soms, sterker nog: het kan je heel boos of juist heel verdrietig of onzeker maken.

We luisteren naar Job die antwoord geeft aan zijn vriend Elifaz, ook zo'n weetal die precies lijkt te weten waar de ellende van Job vandaan komt en hoe hij zou moeten reageren.

Bijbellezing Job 6, 1-3 en 7, 1-7

6¹Hierop antwoordde Job:
2¹Weeg mijn verdriet en mijn boosheid,
leg mijn lijden erbij in de weegschaal:
3¹zwaarder is het dan het zand van de zee.
Daarom waren mijn woorden zo onbezonnen.

7¹Is het aardse leven van de mens geen slavendienst,
brengt hij zijn dagen niet door als een dagloner?
2¹Als een slaaf smacht hij naar schaduw,
als een dagloner wacht hij op zijn loon.
3¹Maanden van leegte heb ik ervaren,
nachtenlang werd ik door ellende overmand.
4¹Als ik ga slapen, vraag ik: "Wanneer sta ik weer op?"
Maar de avond duurt en duurt
en onrust vervult me tot de ochtendwind komt.

⁵Mijn lichaam is met wormen en korsten bedekt,
mijn huid verschilfert en laat los.

⁶Mijn dagen gaan sneller dan een weversspoel,
ze haasten zich naar een einde zonder hoop.

⁷Bedenk toch: in een zucht is mijn leven voorbij,
nooit weer zal mijn blik het goede aanschouwen.

Bijbellezing Marcus 1, 29-34

*29 En terstond uitgaande uit de synagoge
gingen zij in het huis van Simon en Andreas
met Jakobus en Johannes.*

*30 En de schoonmoeder van Simon
lag neer, in koortsvuur
en terstond spraken zij tot hem over haar.*

*31 En hij ging op haar toe
en hij deed haar opstaan
haar bij de hand nemend
en het koortsvuur liet van haar af
en zij bediende hen.*

*32 Als het nu avond was geworden
toen de zon onderging
brachten zij tot hem
allen die het kwaad hadden
en die bezeten waren,*

*33 en heel de stad was bijeen vergaderd
bij de deur.*

*34 En hij genas velen die het kwaad hadden
door ziekten allerlei,
en hij wierp vele demonieën uit
en hij liet niet toe
dat de demonieën spraken
dat zij hem kenden.*

MuziekGedeelte uit 'Metamorphosis' van Philip Glass, gespeeld op harp
door Lavinia Meijer

Bij de bijbeltekst: een korte overdenking

Wat doet ellende met een mens? Wat kan ziekte teweeg brengen? Heel veel, zo weten we door de huidige pandemie maar weer eens.

En natuurlijk weten we ook dat de ene mens positiever ingesteld is dan de ander en dat mensen op heel verschillende manieren met lijden en tegenslagen omgaan.

Neem nou Job, die model staat voor de uitdrukking 'een jobstijding krijgen'. Hij krijgt de ene na de andere jobstijding te verwerken, maar laat de ellende niet stilletjes over zich heen komen. Job wordt 'zo arm als Job', niet alleen materieel, maar hij verliest ook al zijn kinderen en zijn eigen gezondheid. Zijn vrienden komen naar hem toe en gaan in

eerste instantie stil naast hem zitten. Ze rouwen mee met Job. Maar zoals dat zo vaak gebeurt proberen ze toch een verklaring te zoeken voor zijn ongeluk. Ze geven antwoorden op vragen die Job niet heeft gesteld en komen tot de conclusie dat dit alles een straf van God moet zijn voor begane zonden. Maar Job wijst die verklaring resoluut van de hand. Hij doet zijn beklag bij God; vind dat hij niet rechtvaardig is behandeld; komt in opstand.

Wat doen lijden en tegenslagen met een mens? Kan hij er anders uitkomen dat hij was vóór dat lijden?

In het laatste hoofdstuk van het boek Job zegt hij tegen God: "Wie was ik dat ik, door mij onverstand, uw besluit wilde toedekken? Werkelijk, ik sprak zonder enig begrip..." Job is wellicht tot inzichten gekomen die hij voor die tijd niet had. Hij is misschien ook meer Job geworden.

Wat er met de schoonmoeder van Simon (die later Petrus werd genoemd) aan de hand was is niet zo duidelijk. Ze ligt met hoge koorts in bed. 'In koortsvuur', vertaalt Naastepad. De leerlingen spreken -waarschijnlijk zeer bezorgd- met Jezus over haar en dan wordt in één volzin verteld over de genezing van de vrouw. Jezus raakt haar aan door haar hand te pakken, hij doet haar opstaan en warempel, de koorts verdwijnt en 'ze bediende hen'. Die laatste woorden hebben waarschijnlijk vaak tot luid boe-geroep geleid onder feministische theologen en lezers. Ben je net genezen van hoge koorts en dan mag je de heren gelijk weer van dienst zijn en zorgen dat ze te eten krijgen.

Maar wacht even, klopt dat wel? Staat dat hier echt? Het gebeurde op de dag dat Jezus en de leerlingen uit de synagoge komen waar ze de sjabbat dienst hebben bezocht en waar Jezus nogal opzien baarde. Simon's schoonmoeder zal op sjabbat echt niet in de weer zijn gegaan met potten en pannen.

Verwijzen deze woorden niet eerder naar Jezus en zijn dienstbaarheid aan de mensen? En is het dan misschien zo dat deze vrouw hier leerling van Jezus wordt en dat ze beseft dat Jezus volgen betekent dat ook jij (net als hij) je medemens zult moeten dienen om een echte leerling te zijn. Hoe haar levensinstelling was vóórdat Jezus haar deed opstaan vertelt het dit miniverhaal niet. Maar dat ze een soort metamorfose doormaakt in dat korte moment is wel duidelijk. Met heel weinig woorden tekent Marcus hier een dramatische ommekeer in het leven van deze vrouw.

Ik denk dat de pandemie waarin we nu zitten bij een aantal mensen ook zo'n metamorfose veroorzaakt. Natuurlijk zijn er heel veel mensen die dit afgelopen jaar alleen maar als lijden, als ellende hebben ervaren. En dat is zeer begrijpelijk, zeker als je ook nog geliefden aan de ziekte hebt verloren of zelf heel ziek bent geweest en nog maar nauwelijks in staat bent je leven weer op te pakken. We zien ook mensen die door de pandemie een heel ander soort metamorfose ondergaan, namelijk dat ze zich vijandig gaan opstellen tegenover de samenleving en extreme standpunten gaan innemen. Maar ik hoor of lees ook van mensen die tot nieuwe inzichten zijn gekomen over de wereld waarin we leven, maar ook over zichzelf. En niet zelden volgen uit die nieuwe inzichten andere keuzes. Dat kan met werk te maken hebben, met het gezin, met een nieuwe studie. Maar het kan ook een nieuw spiritueel inzicht zijn dat misschien zelfs heel je leven op zijn kop zet, zoals dat waarschijnlijk bij de schoonmoeder van Simon Petrus het geval was en uiteindelijk ook bij Job. Die beiden vonden zichzelf, maar dan helemaal anders. Job kwam in het reine met God, met zijn leven en met zijn vrienden.

De vrouw in Kafarnaüm – Petrus' schoonmoeder- werd wellicht één van de leidende figuren van een Jezus-gemeenschap, gemeenschappen waarin leiderschap dienen betekent. Jezus' eigen optreden was één en al dienstbaar zijn en mensen bevrijden uit hun gevangenen zijn.

In de liedbundel Zangen van Zoeken en Zien staat een prachtig lied met als titel 'Raak jij mij aan' (ZZZ 483). Met de tekst daarvan besluit ik deze overdenking.

Tekst:

Toen ik nog ziek was, leefde ten dode,
troostloos mijn dagen, zwaar de nacht,
heb jij mij toekomst, warmte geboden,
mij aangeraakt, mij opgewacht.

Toen ik verkild was en opgesloten,
niet ik niet meer, ver weg van jou,
raakte jij mij en ging ik weer open,
wist ik dat jij mij nog vasthoudt.

Raak jij mij aan dan kom ik tot leven,
raak ik jou aan, dan word ik licht,
word ik door jouw nabijheid genezen,
krijg ik van jou een nieuw gezicht.

Zoals een kind op handen gedragen,
veilig geborgen, open en vrij,
weet ik jou bij mij in al mijn dagen,
noem ik jou naam: mijn God Nabij.

Moge het zo zijn voor jullie, voor mij, voor heel veel mensen.

Lied Gij hebt o God dit broze bestaan gewild (NLB 920)

Gij hebt, o God, dit broze bestaan gewild,
hebt boven 't nameloze mij uitgetild, –

laat mij dan dankbaar leven, de volle tijd,
geborgen in de bevende zekerheid,

dat ik niet uit dit smal en onvast bestand
van mijn bestaan zal vallen dan in uw hand.

Gebeden

Raak ons aan, God van alle mensen
met jouw liefde, jouw nabijheid,
jouw levend makende geest.

Herschep ons, maak ons levend,
genees ons van hoogmoed,
van begerigheid naar macht,
van ons hunkeren naar steeds meer.

Geef ons inzicht in wie we zijn,
in waar we toe in staat zijn,
ten kwade, maar zeker ook ten goede.

Leer ons de ruimte te zoeken,
de vrijheid te omarmen die jij ons biedt
om de mensen te zijn die we kunnen zijn

Maak ons bereid anderen te dienen
in woord en daad,
om de minste te zijn
zodat de ander niet omhoog hoeft te kijken...

Stilte voor persoonlijk gebed....

Afsluitende woorden

God, leer ons vertrouwen op onszelf,
op wie we zijn,
op wie we kunnen zijn voor een ander,
en leer ons vertrouwen op jou, God van levende liefde.
Amen.

Zegenwens

Dat gezegend is deze tijd
van groei en bloei.

Dat gezegend is deze periode
van minderen en loslaten.

Dat je rennen wandelen
en je prestatiezucht
genieten wordt.

Dat juist nu je huis
meer een thuis wordt
en vriendschapsbanden
sterker worden.

Neem de tijd om stil te staan
bij wie of wat jou draagt.

Leef in verbondenheid met je ziel
en met respect voor je lichaam.

Geniet van wat mensen je bieden
en van wat de natuur je schenkt.

Heb een goede tijd en ga
met de kracht van de hemel,
met het licht van de zon,
met de jacht van de wind,
met de vastheid van de aarde.

Ga, met Gods zegen.

Het slotlied dat ik heb gekozen is een lied over wie en hoe wij mogen zijn en mogen leven. De tekst is van Michaël Steehouder, de melodie van Chris van Bruggen.

Slotlied Broodlied (ZZZ 661)

Midden onder mensen
brood van graan, geoogst, gemalen
is gegaan door zoveel handen
mogen wij zo wezen.

Brood voor wie op weg zijn:
zoveel mensen zijn verdreven
zoeken veiligheid en vrede
mogen wij dat geven.

Brood van huis van broden
waar de vrede wordt geboren,
plaats genoeg voor alle mensen
mogen wij dat bouwen.

Brood dat wordt gegeven,
handen vol gedeeld met velen
volle tafel voor de wereld
mogen wij dat delen.

Brood van zoveel eeuwen,
als een naam ons doorgegeven
Jezus' naam opnieuw tot leven
mogen wij bewaren.

Brood in liefde delen,
lichaam zijn van de Messias
teken zijn van licht en vrede,
mogen wij zo leven.